

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Szám: 14636 /2015.

Javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015-2019. közötti időszakra vonatkozó gazdasági programjának elfogadására

Tisztelt Közgyűlés!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) a VI. „A helyi önkormányzatok gazdasági alapjai” című fejezetében rendelkezik a gazdasági program készítésének kötelezettségéről.

Az Mötv. 116.§ (3) bekezdése értelmében a gazdasági program helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Az Mötv. 116.§ (1) bekezdése szerint a képviselő-testület hosszú távú elképzeléseit gazdasági programban rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős, és alakuló ülést követő 6 hónapon belül kell, hogy elfogadjon. A gazdasági program a képviselő-testület megbízásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól. Amennyiben a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan választott képviselő-testület alakuló ülést követő 6 hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 35/2007.(III.27.) Öh. sz. határozattal fogadta el, majd 102/2011.(V.26.) Öh. sz. határozatával egészítette ki az Önkormányzat 2007-2018. közötti időszakra vonatkozó gazdasági programját.

Jelen 2015-2019. évekre vonatkozó gazdasági program elfogadása indokoltá teszi a fenti határozatokkal elfogadott korábbi program hatályon kívül helyezését.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem, hogy az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjenek.

Határozati javaslat

1. Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015-2019. közötti időszakra vonatkozó gazdasági programját az 1. melléklet szerint elfogadja.

Felelős: Dóra Ottó polgármester

Határidő: azonnal

2. Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a „Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági programja 2007-2018.” c. dokumentumot elfogadó 35/2007. (III.27.) Öh. sz. határozatát, és az azt kiegészítő 102/2011.(V.26.) Öh. sz. határozatát hatályon kívül helyezi.

Felelős: Dóra Ottó polgármester

Határidő: azonnal

Salgótarján, 2015. április 16.

Dóra Ottó
polgármester

**SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATÁNAK
GAZDASÁGI PROGRAMJA**

2015-2019.

TARTALOM

Tartalom.....	1
Bevezetés.....	2
Helyzetelemzés.....	3
Vízió a 2019-es Salgótarjánról.....	6
• Salgótarján, a szolgáltató város.....	6
• Salgótarján, a fejlődő város.....	8
A megoldandó feladatok a fejlesztés terén.....	9
A fő fejlesztési irányok.....	10
• Salgótarján, ahol fiatalnak lenni jó.....	11
Megoldandó feladatok az ifjúságpolitikában.....	12
• Salgótarján, az esélyteremtő város.....	13
Feladatok az esélyteremtés tekintetében.....	13
Salgótarján MJV intézményeinek működtetése.....	15
• Közoktatási feladatok.....	15
• Szociális, gyermekvédelmi feladatok.....	16
• Közművelődési, kulturális feladatok, civil szféra.....	17
• Feladatok az ifjúság, a sport és turizmus terén.....	18
E téren teendő lépéseink, vállalható feladataink.....	19

Bevezetés

Az önkormányzatok gazdasági programjának elkészítését a 2011. évi CLXXXIX törvény (Mötv.) 116.§-a szabályozza a következőképpen:

„(1.) A képviselő testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2.) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3.) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembe vételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4.) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5.) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

Salgótarján Megyei Jogú Város gazdasági programja a város egészére kiterjed, megvalósítása az állammal való konstruktív együttműködést igényli. Támaszkodik azokra a forrásokra, amelyeket az államháztartás központi alrendszeréből juttatnak feladatai ellátásához, továbbá mindazon pályázati lehetőségekre, amelyet a magyar és az EU-s kiírások lehetővé tesznek. A program megvalósítása során együttműködik a térség helyi társadalmi-gazdasági erőivel, különös tekintettel a helyi vállalkozásokkal és civil szervezetekkel.

A gazdasági program továbbviszi a hatályos ciklusprogramnak az előző ciklusidőn túlnyúló fejlesztési elemeit.

Helyzetelemzés

- Salgótarján Megyei Jogú Városnak a 2014. január 1-jei adatok szerint 36.497 lakosából 11.747 nyugdíjas. 24.241 fő munkaképes korú lakosából 13.104 foglalkoztatott. 20.883 fő az inaktív kereső és eltartottak száma. A munkanélküliek száma az adott időpontban 3.275 fő. Ezekkel az adatokkal városunk az egyik legkisebb a megyei jogú városok között. Salgótarján vonzáskörzeti funkcióiból következően több tízezres nagyságú városkörnyéki népesség életfeltételeinek alakítója. Rendelkezik mindazon közszolgáltatási, közjogi funkciókkal, amelyek a megyei jogú város státuszának betöltésére feljogosítják.
- A város legfőbb problémája – Nógrád megyéhez hasonlóan – a munkanélküliség. Már 1990 előtt elkezdődött, majd a rendszerváltozást követően folytatódott a régi gazdaság lebomlása, az egykori nagy létszámot foglalkoztató gyárak bezárása. Az Ipari Park létesítése nem pótolta a megszűnő munkahelyeket, s a túlnyomórészt alacsonyabb hozzáadott értékű munkavégzést igénylő foglalkoztatás a kvalifikáltabb munkaerő tömeges elvándorlásával járt. Ennek egy kisebb része Hatvanban, többsége pedig Budapesten talált munkahelyet.
- A város demográfiai helyzetét a rendszerváltozás után nemcsak a folyamatos elvándorlás és az ebből következő népességfogyás jellemezte, hanem a demográfiai összetétel kedvezőtlen alakulása is. A népesség átlagéletkorának emelkedése nemcsak az egészségügy és az életviszonyok javulásának betudható várható élettartam növekedésével magyarázható. Az elöregedés folyamatában erősen közrejátszik a természetes szaporodás csökkenése, vagy a természetes fogyás is, azaz, hogy a halálozások száma hosszú ideje meghaladja a születések számát. Ez a tény, az „elvándorlási különbözet” tartós tendenciájával együtt eredményezi a népesség folyamatos fogyását és elöregedését.
- Közelebbről megvizsgálva azonban nemcsak a népesség fogyása, hanem összetételének kedvezőtlen változása is szembeűnő. A korösszetételben megfigyelhető előnytelen tendencia / a lakosság elöregedése, az idősek, a nyugdíjasok számának és arányának növekedése, ennek csak az egyik tétele (egyébként az átlagnyugdíj is az egyike a legalacsonyabbaknak Nógrád megyében). Ennél súlyosabb következménye a demográfiai változásoknak, hogy a munkaképes korú lakosság, illetve a nem munkaképes korú fiatalok száma és aránya is folyamatosan csökken a rendszerváltozás óta.
- Még aggasztóbb képet kapunk, ha a munkaképes korúak képzettség szerinti megoszlását megvizsgáljuk. Mind a középfokú, mind pedig a felsőfokú végzettségű szakképzettek, illetve diplomások aránya kb. fele az országos átlagnak. Ez egyrészt annak tudható be, hogy az elvándorlás elsősorban a magasabban kvalifikáltak körében jellemző. E mögött pedig a számukra felkínált munkahelyek csökkenő száma húzódik meg. A közvélemény-kutatás szerint már a fiatalok közép-, illetve felsőfokú iskolaválasztását is nagymértékben motiválja a leendő elhelyezkedés esélye. Ezért gyakran már középiskolát is aszerint választanak, hogy hol lesz jobb a munkavállalás lehetősége.

- A 2014. évi szeptemberi statisztikai adatok szerint Salgótarjában 3.172 főt tartottak nyilván álláskeresőként. Az ebből számított 19 %-os munkanélküliségi ráta is kétszerese az országos átlagnak. A mutató kb. 10%-os javulása valószínűleg a közfoglalkoztatásnak tudható be. Súlyos aggodalomra adhat azonban okot, hogy az álláskeresők 1/3-a (1.092 fő) több, mint egy éve van ebben a helyzetben. A probléma társadalmi súlyát mi sem jelzi jobban, minthogy a statisztika szerint 40% a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.
- A foglalkoztatási helyzetnek van egy súlyos szociális metszete: a társadalmi leszakadás és a mélyszegénység problémája Salgótarjában. A tartósan foglalkoztatott nélküli családok hamar felélve tartalékaikat (már amennyiben volt ilyen), a szegénység állapotában megrekedve a város és a kormányzat szociális hálózatára szorultak. A legszegényebb sorban élők körében a legmagasabb a roma családok aránya. Az ő tragédiájukat az okozta, hogy lévén a legkevésbé kvalifikáltak, legelőször őket érte el a munkanélküliség, amely mára már a 3. generációt is elérte és a kitörés gazdaságilag és mentálisan is egyre nehezebb.
- Az egyének azonban nemcsak mint munkaerők, hanem mint az ország, városunk társadalmának polgárai is léteznek: érző, fogyasztó, kultúrálódó, sportoló emberek.

A város gazdasági, társadalmi helyzete e tekintetben is behatároló tényező. Az oktatási és művelődési szolgáltatás kínálata beszűkülőben van. A közoktatás állami irányítás alá vonása kivette az eszközöket az önkormányzatok kezéből a tekintetben, hogy az oktatás tartalmi és szervezeti kereteit a helyi erők bármennyire is alakítani tudják. Megfontolandó ebben a helyzetben, hogy mi indokolja az „épületgondnoki” feladatok ellátását.

A felsőoktatás megszüntetése fájó úrt hagyott maga után, amely nemcsak a fiatalok helyben tartására, hanem a város szellemi életére is negatív hatást gyakorol. Az újraindítás politikai szándék és társadalmi szükséglet egyben, melynek anyagi nehézségei többszörösen meghaladják a volt főiskola megtartásának erőforrás igényeit.

- Egy -az egykori főiskolán lefolytatott- kutatás szerint a salgótarjáni (kétkeresős, két gyermekes) család fogyasztási modellje kísérteties hasonlóságot mutat egy nyugdíjas családdal. Ez arra utal, hogy a „középosztály” jövedelmi viszonyai egy nyugdíjaséhoz hasonló életvitelt tesznek lehetővé. Ebben sajnos a szabadidő, a kultúra és a sport szükségképpen „hátrasorolt”, hiszen a létfenntartás költségei (alapvető élelmiszerek, szolgáltatások, ruházat) elviszik a család szabad rendelkezésű jövedelmeit.

Ami a fogyasztás minőségét illeti: e tekintetben is egy folyamatos romlásnak vagyunk tanúi. Silányabb minőségű ruházat, gyengébb minőségű és választékú élelmiszerek árasztják el az üzleteket. A kultúra fogyasztását illetően pedig a kettő helyetti egy színházi bérletsorozat, a kulturális események látogatóinak standard összetétele (azaz mindig ugyanazok az „arcok”) jellemzi a helyzetet.

- Hogyan jellemezhetnénk ebben a helyzetben az önkormányzat lehetőségeit, esélyeit?

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági alapproblémája úgy írható le, hogy városunk jelenlegi gazdasági teljesítménye és az erre épülő jövedelemtermelő képesség nem biztosítja a megyei jogú város által megkívánt kiadási és szolgáltatási színvonalat.

Az önkormányzatot jellemző működési hiány két módon lehetne megszüntethető: az állami támogatás mintegy 1 milliárd Ft-os megemelésével, vagy az önkormányzat bevételeinek azonos mértékű megnövelésével. Ez utóbbi az adómérték változatlansága mellett a gazdasági teljesítmény megduplázásával volna lehetséges. Ennek alapfeltétele, hogy a létesülő munkahelyek száma haladja meg a megszűnőket, azaz nettó munkahely növekedést tudjunk elérni az elkövetkezendő időszakban. Ez szükségessé teszi egy jelentős „nagyfoglalkoztató” vállalkozás letelepítését a versenyszférában. E tekintetben a teljes „szektor-semlegességnek” kell érvényesülnie.

- A városban működő foglalkoztatók vélekedése szerint a munkahely-teremtés kulcsa - a jövőben még inkább az lesz - a munkaerő minősége, melynek háttérében az iskolarendszer, a képzés színvonala és szerkezete áll.

A strukturális szegénység jellemzője, hogy önmagában sem az oktatásba történő befektetés (munkahelyek nélkül) sem pedig a munkahely-teremtés (a munkaerő képzése nélkül) nem jelent kitörést a jelenlegi lefelé mutató spirálból. Így a jelen és jövő generációt egyaránt érintő komplex megközelítésre van szükségünk.

A továbblépés és kibontakozás a jelen helyzetből megköveteli, hogy reális alapokon nyugvó vízióink legyen a tekintetben, hogy milyen várost szeretnénk 2019-re.

Vízió a 2019-es Salgótarjánról

1. Salgótarján, a szolgáltató város

- Ennek alapja, hogy a polgármester és a képviselő testület tagjai rendszeres konzultációt folytassanak a város, illetve választókerületük polgáraival. Ennek keretében probléma feltáró kampányt folytatnak részben személyesen, részben pedig online kapcsolattartás révén. Fontos azoknak a rendszeres fórumoknak a kialakítása, amelyeken keresztül hétköznapi segítséget nyújthatnak a képviselők választóik számára.
- A lakossági igények felmérését követően fontos a prioritások kiválasztása a városvezetés részéről. Ehhez a fenti fórumokon kívül a polgármesteri, képviselői fogadóórák, valamint a közmeghallgatások során beérkezett javaslatok és panaszok összesítése is jól szolgálnak.
- Mindezek alapján a város vezetése közszolgáltatási cselekvési célokat fogalmaz meg önmaga számára, a szolgáltatás minőségét és fejlesztését illetően.
- A szolgáltatások iránti igény kielégítését a Bátortereny-Salgótarján-Fülek térségek együttműködésében szükséges koordinálni illetve megszervezni.

A megoldandó feladatok fő területei:

- Az egészségügyi alapellátásban célként fogalmazzuk meg, hogy az ellátórendszer a lehető legközelebb kerüljön az azt igénybe vevő lakossághoz. E célnak alárendelve kell az orvosi körzetek határait újra meghatározni. A fogorvosok és házi orvosok átlagéletkora viszonylag magas a városunkban és egyre nagyobb nehézséget jelent a megüresedő álláshelyek betöltése is. A ciklus faladata olyan vonzó feltételrendszer kidolgozása és propagálása, amely többlet lehetőségeket biztosít az itt letelepedő hiányszakmások munkatársak (orvosok, nővérek) számára. Fontos az ellátás fizikai, infrastrukturális feltételrendszerének javítása is. (rendelők felújítása az Acélgári úton, a Vásártéren.)
- A közlekedés fejlesztése

E feladat igényli az állammal való konstruktív együttműködést, hiszen javarészt kormánydöntés függvénye a megvalósulás (pl. 21-es számú út négysávosítása).

A tömegközlekedés fejlesztése az EU-források / uniós források felhasználása révén, működtetése pedig az állam közreműködésével történik. Ugyanakkor fontos, hogy az önkormányzat rendelkezzen egy prioritási sorral a ciklus során és az évente

megvalósítandó közlekedésfejlesztési változásokról. Fontos a megoldandó feladatok rövid távú, ciklusra szóló, illetve a cikluson túl nyúló ütemezése.

- A közbiztonság fejlesztése

A közbiztonság fejlesztése keretében fontos - az objektív biztonság mellett (bűnözési, felderítési statisztikák) - a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítása. Ennek érdekében az áldozattá válást megelőző rendszer működtetésén túl be kell indítani a „Szomszédok Egymásért Mozgalom” (SZEM), és a Városőrség tevékenységét.

- Az e-közigazgatás kiterjesztése fontos / szükséges Salgótarján Megyei Jogú Város igazgatási szolgáltatásának mind szélesebb körére, központi koordináció mellett. A folyamat az „Intelligens Város” program keretében történik, amely Salgótarján térségközponti szerepét erősíti az elektronikus szolgáltatások kiterjesztése és igénybevétele tekintetében.
- A szelektív hulladékgyűjtés, feldolgozás és újrahasznosítás újonnan kialakítandó rendszere nemcsak gazdasági és foglalkoztatási szempontból jelentős. A lakosság zöld szellemben történő „nevelése”, átformálása egy „zöld város” irányába tett fontos folyamat részét képezi.

A köztisztaság javítása érdekében célul kell kitűzni a lakossági szelektív hulladékgyűjtési „szokásának” kialakítását. Ez szükségessé teszi egyfelől a megfelelő fejlesztések végrehajtását a gyűjtés és feldolgozás korszerűsítése érdekében. Másrészt igényli a témában érdekelt - vállalat, lakosság- szemléletének formálását az oktató-nevelő munka keretében. Ebbe az óvodák és iskolák növendékei is bevonhatók.

- A civil mozgalmak mind teljesebb bevonása a közösségi szolgáltatások szervezésébe, nyújtásába, valamint a helyi társadalommal való kooperációba fontos önkormányzati feladat.
- A kerékpárút program folytatása

Amennyiben a témában pályázat kiírására kerül sor, a kerékpárút továbbvezetése a városvezetés szándékában áll.

- Közvilágítás hatékonyabbá tétele és cseréje

Az energiatakarékosság példája, a vele kapcsolatos megtakarítási lehetőség a lakosság számára is jó példát jelenthet, kellő kommunikáció mellett.

- A kulturális szolgáltatások választékának és minőségének javítása.

Új lehetőséget kínál a Zenthe Ferenc Színház társulata, az Apolló Ifjúsági Centrum, és a Geoparki Látogató Központ működésének beindulása, de a város hagyományos rendezvényei is alkalmat jelentenek a kultúra demokratizálására, a városrészek „közelítésére” e tekintetben. (lásd: Tarjáni Tavasz, Dixie Fesztivál, stb.)

2. Salgótarján, a fejlődő város

- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának politikája arra irányul, hogy a befektetések feltételeinek alakításával cégek letelepítését és az ehhez szükséges oktatási, kulturális, sportlétesítményeket biztosítsa.
- Fontos, hogy elérjük egy jelentős foglalkoztató megjelenését a cikluson belül úgy, hogy a nettó munkahelyek számának egyidejű megtartása mellett. Ennek érdekében az önkormányzat új kapcsolatokat épít ki a városban és azon túl működő cégekkel, a kulcsfontosságú foglalkoztatókkal, ezúton is biztosítva számukra a megbecsülést, a partnerséget és a kommunikációs csatornák aktív működését.
- A Salgótarján számára számos szakpolitikai program készült, de szükséges lenne egy valódi városmarketing koncepció készítése, amely az eddig meglévő stratégiákat politikai cselekvésre fordítja le.
- A fejlesztések térbeli és időbeli elosztása.

Fontos, hogy a városfejlesztési pontjai földrajzilag kiegyensúlyozottak legyenek. E tekintetben lényeges a városközpont és a városrészek közötti arányos fejlesztés, azaz, hogy minden városrészben legyen értékelhető fejlődés. A prioritások eldöntését követően az időbeli ütemezés a fejlesztések lehetőségeinek cikluson belüli lehető legteljesebb kihasználását követeli meg.

- Az önkormányzat nem önmaga mint befektető, hanem mint aktív befektető-kereső és ösztönző lép a fejlesztési folyamatba. Ennek keretében ajánlatokat készít (pl. területek szerzése és kiajánlása), kedvezményeket dolgoz ki és megcélozza az elérhető befektetői kört. Ez utóbbi lehet a meglévők által idevonzott, teljesen új, vagy a jelenlévők bővítése révén megvalósuló fejlesztés.
- Az iparfejlesztés két területen bontakozhat ki: zöldmezős formában az Ipari Parkban vagy magántulajdonosoktól történő vásárlással, illetve barnamezős beruházásként. Mindkét lehetőség feltételezi az önkormányzat általi területvásárlást (akár saját forrásból is!).
- Mivel Nógrád megye egy főre jutó GDP-je az országos átlag 43%-a, valamennyi járása a fejlesztés szempontjából kedvezményezett besorolású.

A megye négy járására vonatkozó kiemelt fejlesztési és egyedi eszközrendszerrel segített tevékenységeket indokolt Salgótarján központtal fejleszteni. Ennek egyik indoka a város meghatározó gazdasági súlya, a másik pedig, hogy itt a legrosszabbak a foglalkoztatási mutatók mind abszolút, mind relatív tekintetben. Az érintett járások összefogása és a fejlesztések megyei célokkal történő koordinálása elengedhetetlen.

- A fejlesztésre vonatkozó kormánydöntésre alapozva indokolt, hogy a Nógrád Megyei Önkormányzattal és a Kereskedelmi és Iparkamarával partnerségben készüljön egy kiemelt projekt, amely az elkövetkezendő 4-5 évre megcélozza a fejlődőképes vállalkozások üzleti környezetének javítását. Ez magában foglalná nemcsak a gazdaságfejlesztési eszközrendszer kialakítását, hanem a pályázat útján elérhető források biztosítását is.
- Komplex vállalkozói park kialakítása már az előző ciklusban napirendre került. Az integrált városfejlesztési stratégia értékelése, alapul vétele és szükség szerinti átdolgozása elkerülhetetlen. Ebben a tekintetben zöldmezős beruházások, de még inkább a barnamezős rehabilitáció feltételeinek kialakítása elkerülhetetlen.

A megoldandó feladatok a fejlesztés terén

- A legfontosabb projektnek gazdasági tekintetben arra kell irányulnia, hogy egy új, nagy foglalkoztató megjelenjen a városban a ciklus folyamán.

Ennek feltételeként végre kell hajtani - az állami szervekkel és a vállalkozásokkal szövetségben - a munkaerő-piaci képzés és átképzés reformját. A folyamat középpontjában áll a duális képzés meghonosítása, elterjesztése a város középiskoláiban.

- Új alapokra kell helyezni az önkormányzat, a foglalkoztatók, a képző intézmények és cégek, az ipari és kereskedelmi kamara, valamint a munkaügyi központok tevékenységét. A város közvetítő szerepet vállaljon fel a munkáltatói igények és a munkavállalók megfeleltetése tekintetében, e folyamatba a helyi civil szervezetek is hatékonyan bevonhatók.
- A felsőoktatás újratelepítése nemcsak foglalkoztatási, értelmiségmegtartó és szakképzési okokból kiemelkedő feladat, hanem az ifjúság városban maradásának ösztönzése és helyben tartása szemszögéből is. A felsőoktatás megszervezése is a duális képzés talaján lenne kívánatos, de ehhez a megye (!) foglalkoztatóinak hathatós támogatását kell elérni a kamara segítségével.
- A fejlesztések előkészítésében a lakosság részvételének (társadalmi részvétel) biztosítása mind a prioritások kialakításában, mind pedig a végrehajtás ellenőrzésében (nyilvánosság) alapvető feladat.

A fő fejlesztési irányok

Összhangban az EU által 2014-2020 -as időszakra meghirdetett fő irányokkal, a megye és a város korábbi fejlesztéseivel, a jövőben megnyíló pályázati lehetőségekkel a legelőször meginduló projekteknek a következőkre kell irányulniuk:

- A vállalkozások feltételeinek javítását szolgáló, befektetésre alkalmas területek megszerzése, illetve kialakítása (közművek), az Ipari Park bővítése.
- Ebbe az irányba hat a vállalkozások jobb megközelítését célzó útfelújítások sora, valamint a vállalkozási övezetek nyújtotta lehetőségek kihasználása is.
- A közlekedési infrastruktúra fejlesztése, az autóbuszpark korszerűsítése, a munka- és lakóhelyek jobb elérhetőségét szolgálja.
- A fiatalok megtartása érdekében az iskola és óvodák felújításának folytatódnia kell.
- A fenti célokkal összhangban növelni kell a fiatalok számára az utcai és egyéb sport és kulturális szolgáltatások kínálatát.

A lakosság közérzetének javítása megköveteli a közösségi épületek (művelődési házak, rendelők) felújítását, energetikai korszerűsítését.

E célt szolgálja a városi zöld felületek növelése is.

- Ugyancsak a város élhetőségének javítását szolgálja a szociális városrehabilitáció folytatása, a szegregátumok folyamatos lebontása.
- A hulladékgazdálkodás korszerűsítése térségi összefogás révén.

A későbbiekben megnyíló pályázati lehetőségek befolyásolják a további fejlesztési irányokat is összhangban a város területfejlesztési tervével.

3. Salgótarján, ahol fiatalnak lenni jó

A város jövője szempontjából kardinális kérdés a negatív demográfiai trendek megállítása, lehetőség szerinti megfordítása. E tekintetben meghatározó a fiatal generáció megtartása, elvándorlásának megfékezése, később megállítása.

- A város népességmegtartó képessége szempontjából kiemelkedő a munkahelyteremtés, illetve a feltételrendszerének biztosítása.
- Ezen túl meghatározó a város oktatási-nevelési intézményeinek „fiatalbarát” hálózata. E tekintetben az óvodai ellátást egy flexibilis, a mindenkori társadalmi igényekhez igazodó (mennyiségileg, méretben és minőségben) intézményhálózatra kell alapozni. E célnak kell alárendelni az óvodai felújításokat, korszerűsítéseket és a hálózat racionalizálását.
- Az iskolai (közoktatási) hálózat fejlesztése és tartalmának meghatározása alapvetően állami feladat, így ezt a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal összhangban lehet megtenni. Az infrastruktúra felújítása tekintetében rendelkezünk kell egy prioritási sorrenddel, amelyben az energetikai korszerűsítés kell, hogy előtérben legyen.
- A felsőoktatási együttműködés már meglévő kereteit kihasználva kell meghatározni a felsőoktatás újraindítását a megyeszékhelyen. Ennek lépcsőfokai lehetnek a következők:
  1. Együttműködési megállapodás megkötése az Óbudai Egyetemmel
  2. Ennek keretében, felsőoktatási felkészítő tanfolyam indítása végzősöknek Salgótarjánban
  3. Felsőoktatási szakképzés beindítása az egyetem kihelyezett képzéseként
  4. Közösségi főiskola keretében történő alapképzés elindítása
- A közösségi főiskola egy rugalmas, a munkapiaci szereplőkkel való együttműködésre épülő képzési forma lehet, amely bázisul szolgálhat a felnőttképzésnek és átképzésnek.

Megalapítását meg kell előznie szándékfelmérések, hatástanulmányok és partneri szándéknyilatkozatok elkészítésének. Működése lehetőségek szerint duális formában történjen.

- Az iskolai ellátás tekintetében egy tematizálási és integrálási program egyidejű megvalósítására lenne szükség. (képzőművészet, sport, zene-tánc) Ugyanakkor - ahogyan az integrált városfejlesztési program is kiemeli – miközben mind társadalmilag, mind szakmailag indokolt lenne, Salgótarjánban nincs iskolán kívüli tanoda-program.

A tanoda a hátrányos helyzetű, köztük roma gyermekek szükségleteire alapozva elsősorban tanulmányi, de egyben szociális, kulturális és lelki segítséget nyújt, gyakran bentlakásos formában. Létrehozása jól példázná, hogy Salgótarjánban minden társadalmi csoport számít, s különösen fontos a fiatalok felemelése.

- Folytatni szükséges az ipar tudásalapú fejlesztésének programját, melynek keretében a fiatalok szakképzésének minél nagyobb hányadát kell a „jövőiparágakba” (elektronika, gépjárműipar) orientálni. Itt is kiemelkedik a duális képzés igénye, amely elengedhetetlenné teszi a város (megye) cégeivel való együttműködést.
- Folytatjuk a köz- és felsőoktatásban tanuló fiatalok ösztönzését és a városi identitásuk erősítését a meglévő ösztöndíjrendszerek kiteljesítésével.(„Salgótarján Jövőjéért”, „Bursa Hungarica”, „Itt van az otthonunk, itt van a jövőnk”, „Hazaváró program”)
- Megkeressük a megfelelő kapcsolati formákat a városból elszármazott fiatalok megtalálása és a város közéletébe való bekapcsolásra.

Megoldandó feladatok az ifjúságpolitikában

- A demográfiai helyzet kedvezőtlen alakulása miatt elengedhetetlen az intézményhálózat gazdasági szempontú felülvizsgálata. Ez a csoportok (óvodai, iskolai) létszámának törvényi követelményekhez igazításával és nem intézményi összevonással kell, hogy megvalósuljon.
- A szakképzés és a fejlesztés összekapcsolásának megoldása egy munkaerő-fejlesztési stratégia keretében. Abból kiindulva, hogy a munkaadók, a szakképző intézmények, a képzésben részt vevők és a munkavállalók viszonylag független tényezői a munkaerőpiacnak, cél egy olyan „stratégiai kézikönyv” létrehozása, melynek alapján párbeszéd folyik az egyes szereplők között.

Szükséges a résztvevők igényeinek felmérése, a helyzet tiszta áttekintése, s ez alapján egy rugalmas, áramvonalas oktatási, gyakornoki és az élethosszig tartó tanulásra is vonatkozó szakpolitikai javaslat kidolgozása.

- Akcióterv a fiatalok elvándorlásának megfékezésére. Mindazon lépéseket össze kell foglalni, amelyeket önkormányzati szinten a brain-drain, azaz az „agyelszívás” ellen meg lehet és kell tenni. Kidolgozásába be kell vonni az érintett helyi civil szervezeteket, oktatási és szociálpolitikai szakembereket, s nem utolsósorban az érintett fiatalokat.

Eszközrendszerében az akcióterv tartalmazza a városban elérhető összes ösztöndíjformát, esetlegesen a tanulást, illetve a lakhatást megkönnyítő csomagokat. Az elkészült akciótervet online elérhetővé kell tenni és a városlakók valamint „kívülállók” irányába is kommunikálni szükséges.

- A fiatalok számára használható szabadidő- és sport lehetőségeket bővíteni szükséges. E körben a tömegsport létesítményeit, a szabadidős sport eszköztárat egyaránt fejleszteni kell.

4. Salgótarján, az esélyteremtő város

A város demográfiai és szociális összetétele „kínálja” a lehetőséget és a szükségletet az esélyek közelítésére, melyet a városvezetésnek (főként egy baloldalinak) „meg kell hallania”.

- A lakhatás problémái Salgótarjánban nem elsősorban mennyiségi, sokkal inkább minőségi tekintetben jelennek meg. Sőt, ha az üres (lakatlan) lakások nagy számát nézzük, számszerűen nincs is lakásgond a városban. Az ingatlanok állapotát és komfortfokozatát tekintve viszont súlyos hiányosságokat tapasztalhatunk.
- A lakások minőségjavításával és állagmegóvásával kapcsolatban komoly lehetőségei vannak az építőipari jellegű közmunkának. Az önkormányzati bérlakások állapota, alacsony komfortfokozata, fenntartásuk alulfinanszírozottsága a város egyik súlyos problémája. Ezzel szoros összefüggésben jelentős lakbérhátralékok halmozódtak fel a leginkább rászorultak körében.
- Megfontolandó – s erre van erős igény a rászorultak körében - , hogy a bérlakásban élőket hogyan lehetne egy projekt keretében bevonni a lakások felújításába, ezáltal helyzetük javításába. Országosan már folytak hasonló tárgyú mintaprojektek, amelyek tapasztalatai felhasználhatók lennének Salgótarjánban is.
- A közmunkaprogramot oly módon lenne szükséges átalakítani, hogy a benne résztvevők társadalmilag hasznos munkát végezzenek, a környezetükben meglévő súlyos problémák kezelésével. Ez lehet a már említett lakáskarbantartáson, felújításon túl családsegítés, szociális gondozás stb. Mindezt természetesen a szociális szakma bevonása és szoros ellenőrzése mellett szabad csak megtenni.
- Külön stratégia kidolgozása szükséges a városban meglévő szegregátumok helyzetének kezelésére, folyamatos lebontására. Az érvényben lévő integrált városfejlesztési stratégia nem foglalkozik érdemben a problémával. Itt az érintett szereplőkkel, illetve szervezeteikkel való folyamatos egyeztetés melletti hosszú távú problémakezelés szükséges a súlyosabb társadalmi konfliktusok elkerülése érdekében.

Feladatok az esélyteremtés tekintetében

- A közfoglalkoztatás olyan átalakítása, amely a helyi problémákra koncentrálva, helyben hasznosuló tevékenységekben ölt testet. („Salgótarjániak a salgótarjániakért”)
- A rossz foglalkoztatási helyzetre tekintettel munkahelyteremtő beruházások feltételeinek kialakításával szükséges a foglalkoztatást bővíteni. Egyidejűleg a képzéskorszerűsítés révén az igényelt munkaerő kiképzésére is szükség van.
- Tovább kell javítani a szociális ellátások produktív tételét és a gyermekvédelmi alapellátások rendszerének fejlesztését. Ehhez a társulás keretében zajló fejlesztések is bevonhatók.

- A helyi roma kisebbségi önkormányzat mellett, annak kiegészítéseként olyan roma ügyekben járatos szereplők megtalálása a cél, akik meghatározó jelentőségűek, fő véleményformálók a roma lakosság körében.
- Az esélyteremtés fő területe a hátrányos helyzetű családok gyermekeinek gondozása. Ennek feltételeit - az ösztöndíjrendszeren túl - stratégiaileg szükséges kezelni, hiszen ez fontos feltétele a fiatalok helyben tartásának is.

Salgótarján Megyei Jogú Város intézményeinek működtetése

1. Közoktatási feladatok

- Az intézményhálózat alapfunkciói: egyrészt az oktatás-nevelés, másfelől a szocializáció, nem utolsósorban a gazdaság követelményeinek megfelelő minőségű és képzettségű munkaerő biztosítása.
- Mivel a közoktatás tartalmi, tantervi és szervezeti követelményei állami feladatként a KLIK által kerülnek meghatározásra, e tekintetben az önkormányzatra lényegében az infrastruktúra-működtetés szerepe hárul.
- Az önkormányzat a kötelező feladatként rá rótt óvodai nevelést egy összevont óvodában oldja meg, mely szervezeti keretet a ciklus folyamán meg kívánja tartani.

A kötelező óvoda igénybevétele előkészítéseként a város bölcsődéje az ilyen jellegű magán intézményekkel kiegészülve kielégíti a salgótarjáni igényeket.

- Az előre jelezhető, várható óvodai gyereklétszám határozott csökkenő tendenciát jelez. A racionalitás jegyében az óvodai ellátást a társadalmi elvárásoknak megfelelő rugalmas intézményrendszerben kell kezelni.
- A negatív demográfiai folyamatok kiterjednek az általános iskolára is (ennek nagyságrendje 5 év alatt egy kisebb iskolányi létszámot – 300-400 fő – tesz ki.) Az intézményszűkítés folyamatát a 2011. évi két tagintézmény bezárásával az előző önkormányzat végrehajtotta. Az egy intézmény keretében integrálódó tagintézmények szervezeti rendszerét az önkormányzat indokoltnak tartja és fenntartását javasolja a feladat ellátásáért felelős állami szerveknek.
- A középfokú oktatásnak és szakképzésnek a továbbtanulást előkészítő funkción túl a munkapiac szüntelenül változó igényeit is ki kell elégítenie. Ez utóbbi egy rugalmas és folyamatosan fejlődő szakképzési rendszert feltételez, ami csakis a duális rendszer kiteljesedésével valósulhat meg. Nehezíti a feladat megoldását, hogy ez utóbbi szakmai irányítása nem az Emberi Erőforrások Minisztériuma, hanem a Nemzetgazdasági Minisztérium kereteiben zajlik.
- A felsőoktatás visszatelepítése egy többlépcsős és fokozatos folyamat eredményeként eleinte kihelyezett, majd a ciklus végére önálló intézményi formában lehetséges.
- A hátrányok csökkentése mellett a tehetségek gondozására is kiemelt figyelmet kell fordítani.

2. Szociális, gyermekvédelmi feladatok

- A szociális ágazat távlati célja a város önfenntartó jellegének erősítése mellett a térségi szolgáltató központi szerep megszilárdítása.

Haladéktalanul el kell kezdeni egy rövid és hosszú távra (ciklus végéig) szóló stratégia kidolgozását.

A rövid távon megoldandó feladatok:

- a szociális ellátások igénybe vevőinek pontos nyilvántartása
- a civilek fokozottabb bevonása az ellátórendszer működtetésébe
- az ellátások közelítése az önfenntartáshoz
- kezelhetően flexibilis és átjárható bérlakás rendszer kialakítása
- szociális szövetkezet(ek) létrehozása
- természetbeni lakhatási támogatás bevezetése

A hosszabb távon megoldandó feladatok:

- gyermekek komplex ellátásának megszervezése
- a pénzbelivel szemben a természetbeli ellátások súlyának növelése
- a munkalehetőség előtérbe helyezése a segélyezéssel szemben
- a szociálpolitika alrendszereinek összehangolása
- a szociálpolitika produktívitasának erősítése („Nincs ingyen ebéd”!)
- Szociális városrehabilitáció

Gyorsítjuk a városban meglévő szegregátumok felszámolásának folyamatát.

A megkezdett munkálatok folytatásaként a Salgó- és az Acélglyári úton történjenek meg a szükséges bontások, illetve az azt követő fásítás, parkosítás. Fontos állomás lehet az óvoda és iskola rekonstrukciója, illetve az önkormányzat tulajdonában lévő lakások további felújítása.

Cél: a polgári létforma feltételeinek megteremtése ebben a városrészben.

Folytatni és befejezni szükséges az önkormányzat tulajdonában lévő lakások rehabilitációját, s lehetőség szerint az önfenntartáshoz kell közelíteni azt.

A lakások szerkezetének átalakítását tovább kell folytatni. Ennek keretében lakások összenyitásával fiataloknak kedvező, szintek összekapcsolásával ifjúsági szálló, illetve idősothtoni funkciók kialakítására nyílik mód.

3. Közművelődési, kulturális feladatok, civil szféra

- A közművelődés területén a Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. a továbbiakban: társaság) meghatározó szerepet tölt be. A társaság a célból jött létre, hogy koncentrálja és koordinálja Salgótarján és térségének művelődési és kultúraszervező tevékenységét. Ezen funkcióját a társaság zömmel el is látja, főként, ami a koncentrációt illeti. A koordináció, azaz a programtervezés és egyeztetés terén van még fejlődni való. Fejlesztendő a kulturális intézmények és programok egészére vonatkozó, átfogó programegyeztetés (Közművelődési Nonprofit Kft., Balassi Bálint Megyei Könyvtár, művészeti iskolák, Nógrád Táncegyüttes, Dornyay Béla Múzeum, Kohász Művelődési Központ, stb.)
A Zenthe Ferenc Színház létrejötte új szint hozott a város kulturális életébe, együttműködése a Nógrád Táncegyüttesel példaértékű és mindkét társulatra megtermékenyítőleg hat. Hosszabb távú anyagi megalapozása és stabilizálása komoly erőfeszítést igényel a várostól, különösen, ha nagyobb állami szerepvállalás nem történik. Színház baráti kör létrehozása lenne szükséges.
- Komoly és megoldandó probléma, hogy a külső városrészekben nincs számottevő kulturális élet. Fontos volna a kultúraszervezők fiatalítása a gondnoki szerepből való kilépésük. A külső városrészi kulturális létesítmények színtereinek megújítása elengedhetetlen, pl.: Zagyvapálfalván a Gerelyes Endre, illetve Zagyvarónán a Bátki József Közösségi Ház.
Különösen fájó hiány a roma kultúra szinte teljes nélkülözése a palettáról, főként annak fényében, hogy a „peremeken” lényegesen magasabb a roma népesség aránya.
- Szintén kiemelkedő feladat a ciklus folyamán az ifjúsági, kulturális és szabadidős tevékenységek lehetőségeinek gazdagítása.
Szabadtéri sport- és játszóterek kialakítása, a fiataloknak szánt „rétegműsorok” összeállítása a színház, a Nógrád Táncegyüttes, s egyéb művészeti csoportok részéről. A fő célközönség a középiskolás korú és a roma fiatalok köre.
- Tekintettel városunk korösszetételére, külön figyelmet kell fordítani az idős emberek művelődési, szabadidő eltöltési kereteinek bővítésére. A különböző népfőiskolák, alkotó körök, nyugdíjasoknak szóló bérletek, stb. rendszerén keresztül egyre inkább bevonhatók lesznek a helyi kulturális, szociális, karitatív tevékenységekbe.
- Az értelmiség megtartása a fiatalokkal kezdődik. Meg kell szólítani a Salgótarjából elszármazott fiatal generációt, hogy kapcsolatrendszerükön keresztül segítsék városunk felemelkedését.
- A Tarjáni Tavasz rendezvénysorozata (kevésbé fesztivál) megújításra szorul. A szervezésbe, rendezésbe, lebonyolításába több helyi „erőt” kell bevonni úgy a profi (színház, táncművészet, zene), mind a „civil” világból.
- A város civil közösségei nagyon szűkös anyagi feltételek között működnek, noha alapvető fontosságú „szolgáltatásokat” látnak el. Kevés tud közülük saját lábán megállni, így több-kevesebb önkormányzati költségvetési támogatásra szorulnak. A városi és a központi civil alapok szűkössége, a pályázati forrásokért vívott „harc” „kiszolgáltatottá” teszi ezen szervezeteket. Társadalmi (és helyi) hasznosságuk és szolgálatuk fontossága kell, hogy motiválja a támogatásukat. Bevonásuk a város közéletébe létfontosságú feladata a ciklusnak, támogatásuk sokféle formát ölthet. Az önkormányzat civilekkel kapcsolatos feladatait és elvárásait a közelmúltban elfogadott Civil Koncepció tartalmazza.

4. Feladatok az ifjúság, a sport és turizmus terén

- A fiatalok számára a legfontosabb egy lehetőleg stabil jövőkép kialakítása. Ennek alapja a színvonalas oktatási és közművelődési rendszer biztosítása. (ld.1.,2.,3. Pont)

A fiatalok számára nyújtandó szolgáltatások kibővítése jó lehetőséget kínál az Apolló Ifjúsági Centrum, melynek tartalommal való megtöltését a fiatalok bevonásával kell megszervezni. Ebben kiemelt szerepet szánunk a Salgótarjáni Ifjúsági Irodának.

- A más városokban tanuló, hétvégeken itthon tartózkodó fiatalok megszólítása, programokba való bevonása az első lépés lehet abba az irányba, hogy jövőjüket, családalapításukat itthon képzeljék el. A „Hazaváró Program”, az „Itt van a jövőnk...” és egyéb ösztöndíjak és vonzó programok mind a fenti célt szolgálják. Lényeges, hogy minél több céget és magánszemélyt megismertessünk törekvéseinkkel, hogy mind többen módot találjanak a támogatásukra.
- A fiatalok önkormányzatiságának fejlesztésére Diákönkormányzat Kerekasztal intézményét működtetjük.
- A sport területén a város elsősorban a gyermek- és tömegsportok elérhetőségeit törekszik biztosítani lakosai számára. A Sportpályázat rendszerén keresztül lehetővé válik a hasznos időtöltést szolgáló tevékenységek és rendezvények támogatása.
- A versenysport terén Salgótarján város egy kiemelt sportágot képes és akar támogatni. Az ezt megtestesítő egyesületnek stabil szponzori bázison kell állnia, megfelelő utánpótlás bázissal rendelkeznie és minél több helyi játékost kell szerepeltetnie. Az önkormányzat költségvetési támogatásával, ingyenes teremhasználattal, szolgálati lakásokkal veszi ki részét a fenntartás költségeiből.
- Az önkormányzat vállalja a koordinátori szerepet a gazdasági szereplők körében a TAO pályázat keretében elérhető források minél hatékonyabb „lehívása” érdekében.
- A pályázati források függvényében a város tervezi a lepusztult kisméretű foci – és kosárpályák, a „dühöngők” ütemezett felújítását. Ezek a lakótelepi közösségi élet megújult színterei lehetnek ismét. Egy újabb műfüves kispálya létesítésével immár három hasonló fog működni a város területén.
- A turizmus, idegenforgalom területét nemcsak a szórakozás és kikapcsolódás, de a helyi gazdaság szempontjából fontosnak tekintjük. Gazdaságélénkítő, munkahelyteremtő hatása abból adódik, hogy a fizetőképes vásárló a nálunk gazdagabb régiókból érkezik, miközben viszonylag a legkisebb infrastrukturális és egyéb befektetést igényel az ágazat. A fejlődéshez elengedhetetlen a jelenlegi turisztikai attrakciók pontos számbavétele, értékeink, hagyományaink „felleltározása”.
- Fontos lenne a turisztikai attrakciók (esetleg térségek közötti) összekapcsolása révén a „többéjszakás” programok kialakítása. Ehhez a szálláshelyek, a programok, vendéglátás fejlesztése elsősorban a vállalkozási szféra faladata, amelyhez a város ösztönző keretet biztosíthat.

E téren teendő lépéseink, vállalható feladataink:

- pályázatfigyelő rendszer működtetése
- idegenforgalmi konzultációs fórum kialakítása
- a szereplők érdekkordinációja
- az idegenforgalomhoz kötődő fiatalok fórumának kialakítása („Találd ki Tarját”) mozgalom

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a fenti programban megfogalmazott célkitűzéseit nehéz gazdasági-társadalmi feltételek között, feszített költségvetés keretében törekszik megvalósítani. Ebből következően is kéri mindazon személyek és szervezetek támogatását, akik a törekvéseivel azonosulni tudnak, s részt kívánnak venni a város leszakadásának megfékezésében, megállításában.

A demográfiai folyamatok mintegy 25.000 fős „kisváros” vízióját vetítik előre, miközben Salgótarján térségközponti, vonzáskörzeti funkciója nem csökken.

A negatív tendenciák megfékezése, távlati megfordítása komoly erőfeszítést és együttműködést tételez fel a város önkormányzata és a térségben működő gazdasági és kulturális szervezetek között.

A programban megfogalmazott célok teljesítése valamennyiünk érdeke egy élhetőbb és megújuló Salgótarján reményében.

Salgótarján, 2015. április 16.

Dóra Ottó
polgármester

